

Bibelgaven 4 | 25

BIBELSELSKAPETS INTERNASJONALE ARBEID

Hovedtema
**Bibler til
Sentral-
Asia**

Et eldre ektepar i Usbekistan viser sin glede mens de leser i Det nye testamentet. Boken er helt ny, trykket med stor skrift, for at også eldre og svaksynte skal kunne lese Guds ord. Fremdeles er det mange som ikke har tilgang på bibler på et språk de forstår i Sentral-Asia. «**Kom med bibler til oss! Bibelmangelen er en katastrofe,**» sier en pastor. Les mer på s. 2 – 21

BIBELGAVEN nummer 4 2025
Årgang 64

Bibelgaven (tidligere: Nytt om Bibelen) kommer ut fire ganger i året.

Bladet sendes gratis til alle givere og andre interesserte.

OPPLAG DETTE NUMMER:
14.500

Ettertrykk er tillatt ved kildeangivelse.

BIBELMISJONENS GAVEKONTO:
3000.16.16869
VIPPS: 828570

REDAKTØR:
Bjørn Håkon Hovde,
bhh@bibel.no

I REDAKSJONEN:
Kari Fure og Bernt G. Olsen

BIBELMISJONSLEDER:
Kari Fure, kaf@bibel.no

FORSIDEFOTO:
Kari Fure

LAYOUT:
Ole Arnøy

TRYKK:
Andvord Grafisk as

BIBELGAVEN
Postboks 6624 St. Olavs plass,
0129 Oslo

GENERALSEKRETÆR:
Øyvind Haraldseid, oh@bibel.no

MELDING OM
ADRESSEENDRING:
Telefon 47 97 64 70
giver@bibel.no

Du kan være med å styrke kirkene i Sentral-Asia!

Landene i Sentral-Asia er uten kystlinjer. Historisk har de ulike landene vært tett koblet sammen gjennom sine nomadiske folkegrupper og handelsruta «Silkeveien».

Sentral-Asia har på denne måten fungert som et enormt «veikryss». Her har mennesker, kulturtradisjoner og varer beveget seg mellom Europa, Midtøsten, Sør-Asia og Øst-Asia.

Stalin deporterte mange av de han ikke stolte på til nettopp Sentral-Asia. Slik ble det en betydelig russisk-ortodoks befolkning i regionen. Men gjennom vekkelsesbevegelsen som oppstod i Ukraina og deler av Russland fra 1920-tallet, ble det etter hvert dannet mange protestantiske kirker, særlig baptister, pinsevenner og adventister.

Men ingen av disse kirkene fikk fotfeste blant de stedegne, nasjonale folkeslagene. Vi kjenner få eller ingen usbekere, kirgisere, kasakher osv. som var kristne da de sentralasiatiske landene ble etablert som egne nasjoner. Men fra 90-tallet kom det etter hvert mange misjonærer som etablerte kirker blant disse folkegruppene. De aller fleste av dem har fått nasjonale kristne kirker, selv om de kun utgjør en liten minoritet.

Enkelte steder, og da særlig i Usbekistan, har noen av kirkene vokst seg ganske store og fremstår nå som sterke og livskraftige. Så selv om antallet russere har falt sterkt, og med det den russiske kirke i regionen, har likevel andelen

Øyvind Haraldseid

GENERALSEKRETÆR
I BIBELSELSKAPET

kristne vært konstant ved at nye kirker har etablert seg.

Selv om bibelselskapene i Sentral-Asia tidvis lever under vanskelige forhold og møter sterk motstand ser vi også at de i flere av landene fungerer som kraftsentre som har bidratt til å bevare og skape vekst i lokale kirker. Det skyldes at Bibelen er det som

samlar de kristne. Til en viss grad kan de også fungere som et mellomledd mellom nasjonale myndigheter og kirkene.

Den viktigste forutsetningen for at antallet kristne i Sentral-Asia skal vokse videre er at det er god tilgang på bibler. Og for trosopplæringen er det også behov for bibelbøker for barn i ulike aldre, ungdom og voksne.

Det var utrolig flott å se med hvilken glede og begeistring barna brukte både barnebibler og andre bildebøker fra Bibelselskapet i et av de landene jeg selv besøkte i denne regionen. Overalt hvor vi kom ble Bibelselskapet tatt imot med begeistring og takknemlighet for sitt arbeid. Også vi som støtter dem og gjør det mulig for dem å stå i dette viktige arbeidet fikk oppleve denne takknemligheten. Med en fortsatt sterk støtte til Bibelselskapets arbeid i Sentral-Asia er håpet og troen at stadig flere nye mennesker vil få sine liv forandret gjennom møtet med Guds ord og evangeliet om Gud som ble menneske.

Takk at du står med oss i dette viktige arbeidet. ●

FOTO: KARI FURE

4

Barnebibelen er populær blant flere generasjoner i Sentral-Asia. Bildene og framstillingen gjør bibelhistoriene enkle å forstå, både for unge og gamle. De sentralasiatiske folkegruppene lever på tvers av landegrensene. Derfor må biblene krysse grenser, men det krever myndighetenes godkjenning og stemping. Behovet er stort. **For Bibelselskapet er det en kjerneoppgave å gi menneskene Guds ord på et språk de forstår – til en pris de kan betale.**

Bibelgaven 4 | 25

► SENTRAL-ASIA:	Et lappeteppe av grenser og folk	4
SENTRAL-ASIA:	Bibelen til folkeslagene	6
SENTRAL-ASIA:	Bibelen var det einaste dei hadde	8
SENTRAL-ASIA:	«Kom med bibler til oss»	10
SENTRAL-ASIA:	Fjella var eit hinder	14
SENTRAL-ASIA:	Frimodige vitner i Samarkand	16
SENTRAL-ASIA:	Trakassert av naboene	18
SENTRAL-ASIA:	Fant livet der han minst ventet det	20
NORGE:	«Vi er Den norske kirke på tegnspråk»	21

«Som Bibelselskap opplever vi det som vår plikt og vårt privilegium å gi Bibelen til mennesker på det språket de bruker til det stedet de befinner seg. I Sentral-Asia er arbeidet spesielt krevende på grunn av strenge lover, mange språk og grenser som splitter familier og folkegrupper. Derfor er vi helt avhengige av støtte og forbønn fra bibelvenner i Norge.»

Bernt G. Olsen,
Internasjonal leder i Det Norske Bibelselskap

Foto: Bernt G. Olsen

Sher-Dor-madrasaen på Registan i Samarkand, Usbekistan, vitner om storhetstiden på 1600-tallet, med overrådig mosaikk, kalligrafi og arkitektur som speiler islamsk tro, kunnskap og fellesskap. Den kristne minoriteten i regionen lever med denne majestetiske muslimske kulturarven som bakteppe.

Et lappeteppe av grenser og folk

Bibelbehovet er stort i de sentralasiatiske landene. Likevel blir arbeidet utfordret både av historiske grenser, språk og lovverk.

Som oftest snakker vi om Sentral-Asia som én enhet, definert som fem land: de asiatiske landene i det tidligere Sovjetunionen som alle har en muslimsk flertallsbefolkning. Blant disse landene finner vi også Turkmenistan, men der har Bibelselskapet av politiske grunner ikke kunnet opprettholde et systematisk arbeid.

Denne gangen har vi besøkt Kirgisistan og Usbekistan, og det meste av det vi forteller i dette bladet, har utgangspunkt i ett av disse to landene.

Folkegrupper, språk og grenser

Usbekistan er det mest folkerike landet

med over halvparten av befolkningen i Sentral-Asia. Alle land i regionen har navn etter folkegruppen som dominerer landet. Under sovjettiden hadde ikke grensene så stor betydning, ettersom hele unionen var sentralstyrt fra Moskva. Men i dag er virkeligheten mer komplisert, fordi det bor mange usbekere både i Kirgisistan, i Afghanistan og i flere andre land i regionen. Ettersom dagens landegrenser er ganske kunstige splittes ofte folkegruppene på en tilfeldig måte.

Usbekisk og kirgisisk er begge tyrkiske språk, og språkbrukerne kan forstå mye av

det som sies av nabofolket. Da vi var i Kirgisistan tidligere i år, besøkte vi en kirke der alle snakket usbekisk. Bortsett fra pastoren – han måtte ha hjelp til oversettelse.

Fra russisk til nasjonale språk

Bibelselskapet startet arbeidet tidlig på 90-tallet. Selv om dette var muslimske land, fantes det mange kirker i Sentral-Asia, men de arbeidet bare blant de russisktalende. I tiden før årtusenskiftet og i årene som fulgte, ble det dannet kirker som brukte landenes nasjonale språk. Alle disse kom fra muslimsk bakgrunn, selv om de hadde lite kunnskap om sin trosbakgrunn.

Lenge regnet vi Kirgisistan som landet med størst frihet for de kristne, men de siste årene har dette dessverre blitt vanskeligere. Som Bibelselskap opplever vi det både som vår plikt og vårt privilegium å gi Bibelen til menneskene på det språket de bruker og der de befinner seg. Mens Usbekistan fikk sin første komplette bibeloversettelse for noen få år siden, venter vi på en helt ny oversettelse til kirgisisk. Denne oversettelsen har vi støttet lenge fra norsk side.

Strengt regelverk og stort behov

Vi har i mange år støttet utgivelse av bibler i Usbekistan, noe som er ganske krevende. Lovgivningen er streng. Vi må ha tillatelser for alle bibler som importeres – det er ikke mulig å trykke hele bibler lokalt. Hver eneste bok må ha et nummerert stempel som viser at den er godkjent av tilsynsmyndighetene. Skulle noen bli tatt med en bok uten dette stampelet, kan det medføre straff og vanskeligheter for de kirkene de tilhører.

Vi har investert mye penger og tid i denne regionen for at dette skulle bli mulig, og norske givere har sørget for at tusenvis av kristne har fått sine bibler. Likevel er det store vekkelse her, og det er mange flere som ikke har fått en bibel enn de som har fått. Det krever penger, men det krever også at myndighetene gir tillatelse til trykking og import.

Derfor ber vi først og fremst om forbønn for arbeidet, men dernest trenger vi store gaver i årene fremover for å skaffe nok bibler på et språk folk forstår. ●

Islamske misjonsframstøt

Da Det Norske Bibelselskap besøkte regionen for rundt 20 år siden, observerte vi moskeer bli bygget overalt. Med penger fra de rike gulfstatene blir det lagt ned en stor innsats for å bevisstgjøre innbyggerne om at islam er deres historiske religion.

Myndighetene begynte derfor å slå ned på radikaliserede muslimer, og denne politikken fikk etter hvert også konsekvenser for den kristne befolkningen, og deres frihet har blitt kraftig begrenset.

Foto: Vera Larina/Shutterstock

Sentral-Asia er nesten like stort som hele Europa (bortsett fra den russiske delen). Området befolkes av en rekke forskjellige folkegrupper med ulike språk. I denne utgaven av Bibelgaven setter vi søkelys på det mest folkerike landet, Usbekistan - og dets naboland i øst, Kirgisistan.

Vil du vite mer om testamentariske gaver?

Testamentariske gaver

De aller fleste av oss ønsker å etterlate oss noe til ettertiden. Dette kan være penger, eiendom eller andre verdier. Disse kan gis til en kirke eller annet sosialt formål. Dette er en måte å gjøre et godt gjerning på som varer for alltid. Det er også en måte å støtte kirken på som varer for alltid. Det er også en måte å støtte kirken på som varer for alltid.

Hvis du ønsker å få tilsendt Bibelgavens brosjyre med informasjon om testamentariske gaver, kontakt oss på tlf. 47 97 64 70, eller e-post: giver@bibel.no

– Et nettverk av husmenigheter vokser fram i Sentral-Asia og folk er sulthne etter Guds ord, forteller en av Bibelselskapets lokale feltarbeidere som av egen sikkerhet ikke kan stå fram med navn og bilde.

Bibelen til folkeslagene i Sentral-Asia

Et mylder av folkeslag hører hjemme i Sentral-Asia. Mange er unådde for evangeliet. Bibelselskapet vil være en ressurs for dem som driver kristent arbeid blant disse folkene.

Roman Fedyanin er generalsekretær i Det kirgisiske bibelselskapet. Han har en drøm om at kirkene skal kunne arbeide enda mer målrettet for å nå folkeslagene i Kirgisistan og resten av Sentral-Asia med evangeliet.

Skal han nå målet, trenger han støtte av bibelvenner i andre land.

Det er ikke lett å få oversikt over hvor mange som driver kristent arbeid blant dem.

Roman ønsker at Bibelselskapet i Kirgisistan skal fungere som et nav. Et sted kristne arbeidere kan komme til for å få ressurser og knytte kontakter.

Dungan-folket

Det muslimske dungan-folket som finnes både i Kirgisistan og flere av nabolandene, er et av de unådde folkeslagene. Få i folkegruppen er kristne.

Under 100.000 av dem lever i Kirgisistan. De bor gjerne i grøderike elvedaler, der de driver jordbruk og er kjent for sine blomstrende hager og bugnende drivhus.

Roman forteller at flere av Bibelens bøker er oversatt til dungan. Likevel har bibelarbeidet i denne folkegruppen hittil gått svært sakte framover.

– I to år lå disse dungan-bøkene i bibelbutikken og samlet støv, uten at vi visste hva vi skulle gjøre med dem. «Kjære Jesus, hjelp oss å finne noen som kan bruke bøkene», ba vi.

Han forklarer at dungan-folket er et konservativt, lukket samfunn, som det har vært vanskelig å få innpass hos. Det ville ikke nytte å troppe opp i nærmeste dunganlandsby og dele ut bibeldeler, uten å ha knyttet kontakter på forhånd.

Et tilfeldig møte

– Vi ventet og ba, forteller Roman. Til slutt ble han bønnhørt.

Under en middag i den kirgisiske byen Jalalabad, kom han i prat med et kristent ektepar. Det viste seg at de hadde gode venner blant dungan-folket.

Det tilfeldige møtet gjorde at ekteparet fikk bøker av Bibelselskapet, og Bibelselskapet fikk kontaktene de manglet.

Hendelsen gjorde Roman enda mer overbevist om at Bibelselskapet kan spille en rolle med å knytte mennesker med samme kall sammen.

– Vi kan for eksempel samle mennesker som ønsker å tjene dunganfolket og utvikle ideer til hvordan vi kan nå dem, sier han.

Får hjelp av Bibelselskapet

Bibelgaven møter også en annen kristen arbeider som kjenner kall til å nå unådde folkeslag. Av hensyn til egen og andres sikkerhet, kan han ikke bruke navnet sitt i artikkelen.

– Jeg og kona reiste i tro, men jeg var forberedt på at det ville bli vanskelig. «Hvis en eneste tar imot evangeliet, er jobben min gjort», sa jeg til henne.

I dag er det et levende nettverk av små husmenigheter der ekteparet startet arbeid.

– Da jeg besøkte dem sist, var rundt 60 personer tilknyttet nettverket. De fleste var kasakker og kirgisere, men der var også noen få mongoler. Folk er sultne etter å høre Guds ord i dette området.

Den kristne arbeideren er en av mange som får bøker og andre ressurser fra Bibelselskapet til arbeidet han driver. ●

«Som bibelselskap er vårt kall å være et nav for alle kristne som vil nå folkeslagene i Sentral-Asia med evangeliet. Når Bibelen kommer på hjertespråket, vender Guds ord aldri tomt tilbake.»

Roman Fedyanin, generalsekretær i Det kirgisiske bibelselskapet, med henvisning til Jes 55,11

«Den dagen eg fekk Det nye testamente på usbekisk, var det som ei openbering. Eg opplevde at Bibelen opna seg og tala til hjartet mitt på ein ny måte. Særleg Johannes-evangeliet gjorde sterkt inntrykk – det viste essensen i kven Jesus er: Ordet og lyset som skin i mørkret, og som mørkret ikkje kan overvinne.»

**Anonym kristen kvinne,
Usbekistan**

I Sentral-Asia møter mange forfølging når dei vel å følgje Kristus. Bibelens ord og fellesskapen med andre truande hjelper dei å stå oppreist i motgangen. (Illustrasjonsfoto)

Bibelen var det einaste dei hadde, då forfølginga kom

Ho er ei av dei første kristne i Usbekistan. Historia hennar viser kor viktig det er å få ein bibel.

– Kva skjer når vi døyr? spurde ho bestemor si.

Ho var i slutten av tenåra, hadde vore i si første gravferd og grubla på kva som skjer etter døden.

Usbekistan var framleis del av Sovjetunionen på denne tida, og bestemora svara i tråd med den ateistiske ideologien:

– Du blir gjødsel for plantar som blir mat for dyra, og dyra blir mat for folk. Slik er krets-løpet i naturen.

Den unge jenta syntest svaret var forferdeleg. Med sin livlege fantasi såg ho føre seg å bli eten opp av makk og ormar.

Ein dag fekk ho ei bok av søstra si. Ho slo opp på måfå og kom til eit kapittel om livet etter døden.

Jenta slukte boka. I siste kapittel sto det at dersom du vil ha evig liv, må du invitere Jesus inn i hjartet ditt. Der sto også ei frelsesbøn.

Ho tenkte at ho ville vere ganske dum

dersom ho ikkje tok imot eit slikt tilbod og gjorde som boka sa, så ho inviterte Jesus inn i hjarta.

Søstra heldt fram med å gi henne kristne bøker, som ho las og gav vidare til venninnene sine. Dei las, og tre av dei gav livet til Jesus, men hadde inga oppfatning om at dei var blitt kristne.

For dei som hadde vakse opp som muslimar, var kristendom ein russisk religion, som dei ikkje ville ha noko med å gjere.

Dei hadde heller ikkje møtt eit anna kristent menneske, før det kom ein misjonær til byen eit år seinare. Då misjonæren spurde om dei var døypte, svara dei nei. Dei visste ikkje kva dåp var. Men dersom det var slik at Jesus meinte at dei burde bli døypte, så ville dei gjere som han sa.

Misjonæren forklarte jentene kvifor dåpen var viktig og døypte dei i ein vatningskanal

midt på natta. Ho gav dei også kvar sin russiske bibel.

– Les fem kapittel frå GT, fem frå NT, to salmar og eit ordtak kvar dag, for Gud snakkar til dykk gjennom ordet sitt, sa misjonæren.

Jentene las og las, men hadde enno ikkje kontakt med noko kyrkje. Dei fekk etter kvart kontakt med ein koreansk pastor, men han kunne ikkje sleppe dei inn i kyrkja si, sidan dei var etniske usbekarar og dermed, ifølgje lova, muslimar. Berre etniske grupper som var anerkjende som kristne, som russarar, armenarar og koreanarar, fekk etablere kyrkjer.

Den vesle gruppa med nye, usbekiske kristne heldt fram å møtast i løynd i heimane sine. Alltid berre nokre få om gangen, så dei ikkje skulle vekke oppsikt.

Dei hadde kvarandre. Og dei hadde Bibelen. Åra gjekk, og dei modnast som kristne.

– Den dagen eg fekk mitt eige nytestamente på usbekisk, var som ei openberring, fortel kvinna.

Ho følte Bibelen opna seg og tala til hjarta hennar på ein annan måte enn før.

Spesielt vart usbekarane glade i Johannes-evangeliet, fortel ho.

– Desse orda snakkar på djupet til folket vårt. Johannes-evangeliet viser essensen i kven Jesus er. Han er Ordet, seier ho.

– Han er lyset som skin i mørkret og mørkret har ikkje overvunne det.

Det var dette dei hadde opplevd i dei harde åra: At Jesus er lyset som skin i mørkret.

Frå ho fekk den første kristne boka og vart kjend med Jesus, til ho fekk sin første bibel og seinare Bibelen på usbekisk, var Ordet eit lys i livet. Det lyste opp, så ho fann vegen.

Også då det rundt år 2007 og 2008 braut ut hard forfølgning av kristne i Usbekistan og alle kristne utlendingar vart kasta ut av landet, var Ordet eit lys for dei som var igjen. ●

Usbekistan

Av ei befolkning på 36,5 millionar er:

- 88 prosent muslimar
- 9 prosent kristne (hovudsakleg ortodokse)
- 3 prosent har anna tru

Kjelde: CIA Factbook

– En hel generasjon unge vokser opp uten bibler på et språk de kan lese. Vi trenger titusenvise av bibler bare i vårt kirkesamfunn, ellers mister vi muligheten til å grunnfeste ungdommene i troen. Dette er virkelig en krise, sier **pastor Jacob** utenfor Tashkent.

I menigheten Yangiyol, utenfor Tashkent hovedstaden i Usbekistan, samles unge og gamle til lovsang og gudstjeneste – men presten er dypt bekymret for at en hel generasjon vokser opp uten bibler på et språk de forstår.

– Kom med bibler til oss!

Pastoren nøler ikke med å kalle det en krise. En hel generasjon unge usbekere vokser opp uten å ha en bibel på et skriftspråk de forstår.

Dagens unge i Usbekistan lærer å lese med latinske bokstaver, som i Europa. Dermed klarer de ikke å lese den usbekiske bibelen, fordi denne fremdeles bare finnes med kyrillisk skrift, som en arv fra Sovjetunionen.

– **17 millioner** ungdommer vokser opp i Usbekistan uten å ha tilgang til bibler med skrift som de forstår. Årene går uten at de får mulighet til å lese i Bibelen. Dette er virkelig alvorlig, sier pastor **Jacob**, som leder en evangelisk kirke nær hovedstaden Tashkent.

De snakker ikke lenger med hviskende stemme i menigheten hans. Nå synger lovsangsteamet høyt og frimodig, akkompagnert av trommer, gitarer og el-piano. Småjenter hopper rundt foran podiet. Ungdommer priser Herren med løftede hender. Og eldre kvinner i skaut og lange skjørt, danser på tradisjonelt usbekisk vis med grasiøse armbevegelser.

De uttrykker glede og frihet, men alvoret er ikke langt unna. Kirken beskyttes av tykke murer og overvåkningskameraer. Nylig gikk

en mann til angrep. Han knuste dører, data-maskiner og kameraer før han ble stoppet.

Pastor Jacob vet hva forfølgelse er. Han ble selv utstøtt fra familien, da han ble kristen, og senere arrestert to ganger. I dag har kristne større frihet i Usbekistan. Han forteller om godt samarbeid med politiet og et godt forhold til naboene.

Kirken heter Yangiyol, etter landsbyen den ligger i. Navnet betyr «ny vei». Naboene har fått både ny vei og tette tak, etter at pastoren kom flyttende med familien og startet en huskirke for 15 år siden. Samtidig som de reiste sitt eget bygg, ga de snekkerhjelp til naboene.

Kirken sto ferdig for tre år siden. Foruten møtesal, rommer bygningen kontorer og en rekke rom til barne- og ungdomsarbeid. Fire andre menigheter leier lokaler hos dem.

Pastor Jacob er likevel ikke ferdig med å bygge. Han drømmer om å bygge matsal og gjestehus.

– Vi vil være et senter som særlig unge mennesker kan bruke. En plass der de kan komme og få opplæring.

Pastoren er overbevist om at det er behov for et slikt sted, for å hjelpe unge til å bli grunnfestet i troen.

– Når unge muslimer begynner å tro på Jesus, reagerer foreldrene ofte med sinne. Det har hendt at foreldre kommer hit til kirken for å ta oss. Hver gang er de blitt overrasket over at vi var usbekere. De trodde at bare europeere var kristne.

– Da har jeg gjerne fått anledning til å dele evangeliet med dem, forteller han.

Pastoren gleder seg over at kirkene vokser i Usbekistan, men er samtidig utålmodig.

– Pengesterke muslimer i andre land investerer store penger i Usbekistan. På de seks årene det tok å bygge kirken vår, ble en rekke moskeer bygget i samme område.

– Og mens det er lett å få tak i Koranen på både russisk og usbekisk, er det vanskelig å få tak i bibler.

På spørsmålet om hva Det Norske Bibelskapet kan gjøre for dem, kommer svaret raskt:

– Kom med bibler til oss! Bibelmangelen er en katastrofe. Vårt kirkesamfunn alene trenger 50 000 bibler, sier han. ●

Da Bibelskapet besøkte menigheten i 2019, var kirken fortsatt under bygging. På tomte som tidligere var en søppelplass, reiste menigheten et nytt kirkesenter. **Pastor Jacob** viste da stolt fram det som skulle bli en stor møtesal for nær 400 mennesker, i en bygning reist i tradisjonell usbekisk stil. I dag er kirken full av liv. Foto: Tor Tjeransen

Be for folkene i Sentral-Asia

- Takk for de kristne fellesskapene, for voksende nettverk og givere som trofast støtter Bibelskapets arbeid.
- Be for bibelarbeidet i Kirgisistan og Usbekistan, om styrke, visdom og vern for lederne.
- Be om åpning for Guds ord både blant majoritets- og minoritetsbefolkningen.
- Be for nødvendige tillatelser, trygg logistikk og finansiering.
- Be for pastor Jacob og menigheten ved Tashkent, om vekst, styrke og utrustning til å nå unge med evangeliet.

Foto: Tor Tjeransen

Troen kjenner ikke grenser

Grensene mellom Usbekistan og Kirgisistan går gjennom noen av Sentral-Asias mest krevende landskap. Fjellkjeden Tian Shan reiser seg med topper på over 7000 meter, dype daler og smale fjellpass som ofte er uframkommelige vinterstid.

Veier slynger seg gjennom bratte dalsider, og mange landsbyer er isolerte. Slike grenser gjør bibeldistribusjon utfordrende – men desto viktigere, slik at mennesker på begge sider får Bibelen på sitt språk.

Grensefjellene mellom Usbekistan og Kirgisistan: På begge sider av grensen arbeider bibelselskapene som brobyggere. I Usbekistan er Bibelselskapet den eneste lovlige kanalen for kristen litteratur. I Kirgisistan styrker Bibelselskapet kirkene med felles tiltak på tvers av kirkesamfunn, og distribuerer Guds ord til husmenigheter i avsides daler og blant språklige minoriteter. ▼

«Mange i Kirgisistan er opne for Gud og søker meining i livet. Når dei får eit nytestamente og byrjar å lese, ser vi gong på gong at orda talar til dei – og at dei finn vegen til tru på Jesus.»

Roman Fedyanin er generalsekretær i Det kirgisiske bibelselskapet.

Dei mektige fjella i Tian Shan har gjort arbeidet med bibelomsetjing krevjande. Her lever folk spreidd i dalane, ofte med egne dialektar, noko som har gjort det utfordrande å finne ein bibeltekst alle kunne kjenne seg att i.

Fjella var eit hinder då Kirgisistan skulle få eigen bibel

Omsetjarane måtte ta seg fram over høge fjell og brusande elvar for å finne dei rette orda, men slitet gav resultat. Snart får kirgisarane sin eigen bibel, takk vere norske gjevarar.

Folk i Kirgisistan er stolte av fjella sine. Fjellrekka Tian Shan, der den høgaste toppen er 7430 meter høg, dekkjer det meste av landet. Frå dei majestetiske fjella renn elvane gjennom djupe dalar ut mot slettene i nord og sørvest.

Fjella gjorde at folk i dalføra ofte hadde lite kontakt med kvarandre. Slik utvikla det seg ulike dialektar, akkurat som i Noreg.

– Vi har to store dialektar, ei i nord og ei i sør, men også store lokale skilnader i dialektane, fortel leiaren i omsetjingsgruppa.

Testar tekstane

Å omsetje Bibelen til eit språk alle i Kirgisistan er fortrulege med, vart difor både vanskeleg og tidkrevjande.

– Omsetjarane har reist fram og tilbake over fjella for å teste tekstane på folk. Vi har

også vitja kyrkjer over heile landet og bedt dei gje tilbakemelding på omsetjinga, fortel leiaren, som ikkje ønskjer å ha namnet sitt i bladet av omsyn til tryggleiken.

Det Norske Bibelselskap har støtta omsetjingsarbeidet heile tida. Ikkje minst har gåvene frå norske gjevarar vore avgjerande for å kunne omsetje Det gamle testamentet.

Ei heilag bok

Fleirtalet av innbyggjarane i Kirgisistan er muslimar. Dette tok bibelselskapet omsyn til då Det nye testamentet var ferdig i 2015.

– Sjå! Er det ikkje vakkert? spør **Roman** og hentar eit eksemplar av NT frå hylla.

Boka er designa i tråd med kirgisisk kultur for å sjå ut som ei heilag bok. Framsida er dekorert med ornament. Der er ikkje kors og heller ikkje Bibelselskapets logo.

Den nye bibelomsetjinga til kirgisisk er enno ikkje ferdig, men Det nye testamentet, Mosebøkene og fleire bibeldelar er klare. På biletet er nokre av utgåvene utstilte.

– Vi fekk trykt eit nytt opplag på 3000 eksemplar i fjor. Etter fem måneder var vi nesten tome.

Enno er det nokre år til heile Bibelen er ferdig omsett, men nokre av bøkene i Det gamle testamentet er alt publiserte. Blant desse er Jona, Ester, Rut, 1. og 2. Samuelsbok og Jesaja.

Skal dei klare å fullføre omsetjinga av heile Det gamle testamentet, treng dei framleis hjelp frå norske bibelvenner.

Opne for Gud

Generalsekretæren i Det kirgisiske bibelselskapet, Roman Fedyanin, ser lyst på framtida til bibelarbeidet i landet. Han byggjer optimismen på fersk statistikk:

33 prosent av kirgisarane er opne for Gud. Dette kjem fram i den store, internasjonale Gallup-undersøkinga om haldningar til Bibelen som vart lansert i vår.

– Desse 33 prosent av folket vårt må vi nå med biblar og nytestamenter. Dette er menneske som søker meining i livet, seier Roman, som har stor tru på krafta i ordet.

– Når søkjande kirgisarar byrjar å lese i nytestamentet, ser vi ofte at dei kjem til tru på Jesus, seier han.

Føremiddagsmøte

Ei ny lov forbyr evangelisering og utdeling av biblar i det offentlege rom i Kirgisistan, men inne i kyrkjene er ein fri til å gjere som ein vil.

Då ei lokal kyrkje inviterte kvinner og barn til føremiddagsmøte, strøymde folk til. Dei kasta seg ut i sangen og dansen og drog dei norske gjestene fram på golvet.

Dei som ikkje hadde nytestamente frå før, kunne ta med seg eitt når dei gjekk. For Roman var det inga overrasking at dei fleste takka ja til tilbodet.

Er klar til å svare

Leiaren i Det kirgisiske bibelselskapet opplever stadig det som statistikken stadfesta; at kirgisarane er opne og nyfikne på den kristne trua.

– Det er ikkje slik at dei bankar på døra og ber om ein bibel, understrekar han.

– Nei, dei er meir som Nikodemus i Bibelen, han som kom om natta. Dei kan til dømes seie at dei synest det er interessant at eg lever annleis enn dei, og be meg forklare kvifor. Då er det viktig å vere klar til å svare godt og gje dei eit nytestamente. ●

Kirgisistan

Av ei befolkning på 6,2 millionar er:

- 90 prosent muslimar
- 7 prosent kristne (av desse er 3 prosent ortodokse og 4 prosent katolske, protestantar og evangelikale)
- 3 prosent har annan tru (buddhistar, bahaiar, jødar m.m.)

Kjelde: CIA Factbook

Pinsemenigheten i Usbekistan

I kontrast til de majestetiske moskebygningene i Samarkand holder en kristen forsamling hus bak disse unnselige dørene.

I dag har menigheten 500 medlemmer. Selv om mange flytter fra landet på grunn av ufrihet og vanskelige forhold, vokser det kristne fellesskapet stadig. Menigheten er preget av frimodighet, den deler evangeliet på markeder, i landsbyene og byene, og ber for menneskene i nød.

Helbredelser skjer – og liv blir forvandlet.

Denne menigheten sprer flest bibler i hele Usbekistan – over 16 000 er distribuert. Gjennom ukentlige møter og daglige bønner på Zoom (Internett) holder fellesskapet seg sterkt, og troen når ut til nye mennesker.

Pastor **Sattor** leder den største usbekisktalende kirken i Usbekistan og sprer flest bibler i landet.

Frimodige vitner i Samarkand

Da jeg første gang kom til Samarkand, var det som å stige inn i en fortelling fra Tusen og én natt. De fantastiske, historiske byggverkene med mosaikk-kledde gravkamre og koranskolene fra tidlig middelalder har gitt mange besøkende et uforglemmelig møte med byen.

Men nå er det ikke lenger det historiske som er mest bemerkelsesverdig, men møtet med den største usbekisktalende kirken i Usbekistan. Den ligger i den sagnomsuste byen Samarkand.

En menighet som sprer Bibelen

Kirken ble registrert og godkjent av myndighetene for bare noen få år siden og har i dag rundt 500 medlemmer. Første gangen jeg var der, var det antakelig dobbelt så mange fram møtte. Det er vanskelig å være kristen i dette landet, og de fleste kristne er fattige – noe som gjør situasjonen enda mer krevende. Mange har reist til andre

byer og land, og noen har nok også falt ut av fellesskapet i menigheten.

Ifølge Bibelselskapet i Usbekistan er dette menigheten som sprer flest bibler.

– Vi tar absolutt alle bibler vi kan få, sier pastor **Sattor**.

– Både nytestamentene og hele bibler, på russisk og usbekisk. Det er vårt viktigste redskap når vi skal nå nye mennesker med evangeliet.

Da vi er på besøk, er det ikke gudstjeneste. Derimot møter vi en rekke ledere for team som arbeider med å nå ut til nye men-

nesker. Den som taler mest, er en godt voksen kvinne. Hun har ikke mye utdanning, men brenner for å dele evangeliet.

– Jeg kan ikke sitte stille, forteller hun.

– Jeg deler alltid evangeliet med nye mennesker. Vi er flere som går sammen, vi møter folk på markedene, ber for dem og deler Ordet.

Motstand og frimodighet

Mange av dem vi møter denne kvelden, har sterke vitnesbyrd – både om hvordan de selv har kommet til tro, og hvordan andre i familien har møtt evangeliet. De er alle svært frimodige til å dele Guds ord med andre og å be for dem.

– Det viktigste for oss er å formidle at alle er elsket av Gud. For mennesker med muslimsk bakgrunn er dette ofte den største forskjellen fra deres egen trosbakgrunn, sier kvinnen.

Menighetens team deler raust fra Guds ord med alle de møter.

– Men det er Gud som vet når tiden er

riktig, og da kommer menneskene til menigheten, sier pastor Sattor.

– Mange kommer til oss med bekymring for sykdommer, og vi ber for dem slik at de blir helbredet. Svært mange har funnet bønnetjenesten som en inngang til menigheten, enten for seg selv eller for familiemedlemmer som trenger forbønn.

I denne menigheten har nesten alle enten usbekisk eller tadjikisk bakgrunn. Samarkand er en grenseby til Tadsjikistan, og følgelig er det en blanding av folkeslag her.

– Uansett har alle disse menneskene islam som kulturell og religiøs bakgrunn. Derfor møter de også mye motstand – fra familie, venner og nabolag. Det koster å bli kristen i denne delen av verden, forteller pastoren.

Kommunikasjonsprogrammet Zoom har blitt en ny måte å møtes på. Via internett samles de troende til bønn hver morgen – og på den måten etableres kristne fellesskap også for dem som ikke har mulighet til å komme til kirken.

Tro som koster

Pastor Sattor kommer opprinnelig fra Iran og har selv et sterkt vitnesbyrd om hvordan han kom til tro.

– Da jeg i 1991 for første gang leste Det nye testamentet på usbekisk, tok jeg umiddelbart imot Jesus som min frelser.

Guds ord forandret livet hans, men troen kostet:

– Søsteren min ble også en kristen, men hun ble drept fordi hun fulgte Kristus. Kort tid etter ble jeg selv nesten slått i hjel av førti familiemedlemmer som ville tvinge meg til å fornekte troen. Midt i frykten bad jeg: «Herre, gi meg styrke til å stå fast til deg, selv om jeg må dø.»

– Da fylte Gud meg med fred og tok bort redselen. Jeg kunne ikke fornekte Jesus – han er min Gud, sier pastor Sattor.

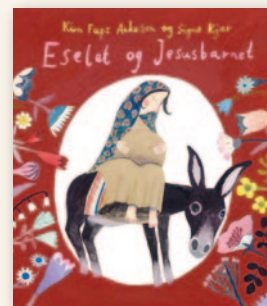
Guds ord gir menneskene i Sentral-Asia mot til å holde fast på troen selv i motgang. I Usbekistan finnes det mange som lengter etter å lese evangeliet på sitt eget språk, men fortsatt er Bibelen mangelvare.

Hver bibel vi kan gi er en mulig døråpner til et nytt liv i tro. Derfor haster det å gi flere bibler til Usbekistan og hele Sentral-Asia. ●

JULEGAVETIPS

Eselet og Jesusbarnet

KIM FUPZ AAKESON

«Jeg er et esel blant esler/Nå er jeg kjøpt av en snekker, og vi er på vei/Han går fremst, og kvinnen sitter på meg/Han kaller henne Maria, hun kaller ham Josef».

En varm, vakker julebok der eselet forteller; første i serien om eselet og føllet. Illustratør: Signe Kjær.

Kr 299,-

Kan kjøpes i din lokale bokhandel eller på bibel.no

 Verbum

www.verbumforlag.no

JULEGAVETIPS

Verdens viktigste bok

KRISTIAN LETH

Bibelen og kristendommen er en av våre nøkler til å forstå historie, kultur, språk og politikk. I *Verdens viktigste bok* utforskes ideene bak religionen og viser hvordan kristendommens forestillingsverden har formet virkeligheten gjennom to tusen år. Oversatt av Line Norman Hjorth.

Kr 399,-

Kan kjøpes i din lokale bokhandel eller på bibel.no

Verbum
www.verbumforlag.no

Familiefar «**Bilal**» tar imot gjestene fra Bibelselskapet med tradisjonell gjestfrihet. Før måltidet bes en bønn og brødet brytes. Fra venstre **Akyl Kadyrkulov** fra Bibelselskapet og vertskapet som av sikkerhetsgrunner må anonymiseres.

– Naboene behandlet oss som luft

Den kristne familien flyttet til en landsby i Sentral-Asia. Det ble tøffere enn de hadde trodd.

De kjente seg trygge på at Gud kalte dem til å forlate storbyen og bli bønder i landsbyen der de vokste opp. Gjennom arbeidet og kontakten med naboene, ville de vitne om Guds godhet.

Familien håpet å møte åpne dører. Gjestfrihet er tross alt en dyd i kulturen. Kommer en gjest på besøk, vil verten sørge for både mat og en god prat.

Slik ble det ikke. De fikk oppleve at forfølgelse har mange fasonger. Utfrysning er en av dem.

– Naboene behandlet oss som luft, forteller familiefaren.

– Be for oss

– Hva kan vi gjøre for å støtte dere?

Spørsmålet kjentes nødvendig å stille, da kollega **Bernt Greger Olsen** og jeg fra Det Norske Bibelselskap besøkte familien sammen med lokale kollegaer.

– Det beste dere kan gjøre, er å be for oss. Slik det er nå, kan vi verken dele ut kristen litteratur eller drive diakonalt arbeid i landsbyen, svarer familiefaren.

Vi kaller ham «**Bilal**» og søsteren «**Aliya**». De kan ikke bruke sine egentlige navn i artikkelen av hensyn til egen og andres sikkerhet.

Evig snø

Gården de flyttet til, ligger noen timers kjøretur fra hovedstaden. Vi legger storbyens tett trafikkerte gater bak oss og kjører langt og lenge på humpete grusveier, gjennom et frodig landskap med endeløse flate åkrer. I det fjerne kneiser majestetiske fjell med evig snø på toppene.

«Aliya» bor ikke lenger i landsbyen, men følger oss for å besøke broren og familien hans. Underveis i bilen forteller hun hvordan hun kom til tro.

Overveldet

Lik de fleste i dette landet, vokste hun opp i en muslimsk familie. Som ung tok hun troen svært alvorlig.

– Jeg bad fem ganger om dagen og leste i Koranen.

Mye endret seg da moren døde så altfor tidlig.

– Jeg kjente en voldsom tomhet og ønsket egentlig bare å dø. Jeg var sint på Gud, forteller hun.

En dag hørte hun en medstudent dele evangeliet.

– Det var overveldende å høre at Gud elsket meg. Jeg hadde aldri hørt at Gud kunne elske og at Jesus hadde dødd for meg.

Senere møtte hun studenten igjen og ble invitert med til en husmenighet.

– Der så jeg en bibel for første gang og begynte å lese i hemmelighet.

Sterke reaksjoner

Aliya var den første i familien som kom til tro. Hjemme i landsbyen snakket hun åpent om at hun var blitt kristen. Reaksjonene var sterke.

– De så på meg som en fiende. En som hadde solgt troen sin. Svigerinnen min var blant dem som reagerte sterkest. I ni år nektet hun å snakke med meg.

Senere ble også Aliyas to brødre kristne.

– Det finnes andre troende i landsbyen også, men vi er den eneste familien som er åpent kristne.

Omgitt av taushet

Bilal ønsker gjestene fra Bibelselskapet velkommen på tradisjonelt vis. Familien har dekket langbord med ferskt brød, frukt

og kaker. Han ber en bønn og bryter brødet. Snart blir det også satt rause porsjoner med kjøtt på bordet. En av gjestene hvisker at verten slaktet en sau før vi kom.

Mens vi spiser, forteller Bilal om livet i landsbyen.

– Vi gledet oss virkelig til å flytte hjem, men det ble vanskelig. Dere kan jo bare tenke dere hvordan det er å bo i en landsby der ingen hilser på deg.

Under fastemånedens ramadan tropet hele 27 personer opp hjemme hos Bilal for å spørre hvorfor han var blitt kristen.

– Jeg prøvde å forklare og syntes vi hadde en fin samtale, men folk var like negative.

Kaklende kyllinger

Da kristne, utenlandske venner tilbød seg å komme til landsbyen for å støtte ham, takket han nei for å unngå å provosere naboene.

– Jeg måtte takle situasjonen selv, sier han.

Mens naboene taust observerte ham, fortsatte han arbeidet med å forbedre gårdsdriften, mens han ba Gud vise vei.

En flokk kaklende kyllinger ble døråpningen han hadde bedt om. Noen av naboene ble nysgjerrige da han satset på broileroppdrett. De begynte å stille spørsmål. Noen av dem hadde lyst til å prøve det samme. Bilal søkte på sin side råd om stell av kyr og andre ting han lurte på. Slik ble relasjonene langsomt bedre.

Nå blir ikke familien lenger ekskludert av landsbyfelleskapet når det holdes begravelser, bryllup og andre store samlinger.

Klokere

Selv hans egen opprørske ungdomstid har Gud brukt. Folk husker hvordan han og søsknene drakk da de var unge, slik mange i landsbyen gjorde.

«Hvorfor stoppet dere å drikke?» har flere spurt. Slik fikk Bilal forklare hvordan Gud forvandlet livet hans.

– I begynnelsen ble vi rett og slett forfulgt, men nå er vi blitt klokere og går mer forsiktig fram, forteller Bilal.

– **Målet vårt er å være del av landsbyen og bruke anledningene som byr seg til å dele evangeliet.** ●

Kontraster

For barna i familien er oppveksten preget av kontraster. Utenfor hjemmet møter de ofte taushet og avstand fordi foreldrene er åpne om sin kristne tro.

Hjemme finner de trygghet, glede og rom for lek. Små gaver fra Bibelselskapet blir verdifulle skatter som gir lys i hverdagen. Rundt bordet samles de alle til måltid, bønn og bibellesning, og barna lærer at Guds kjærlighet ikke bare er kloke ord, men en kilde til håp og fellesskap.

Foto: Kari Fure

Åpenhet for Guds ord

«Ifølge en fersk internasjonal undersøkelse er 33 prosent av kirgiserne åpne for Guds ord. Tallene peker på en stor gruppe mennesker som gjerne søker til Bibelen for å finne en dypere forståelse av livet og tilværelsen. Erfaringene fra arbeidet vi driver i Kirgisistan viser at mange som begynner å lese i Det nye testamentet, ofte finner fram til en levende tro på Jesus.»

Roman Fedyanin
generalsekretær i Det kirgisiske bibelselskapet.

Foto: Bernt G. Olsen

Ekteparet fra Kirgisistan opplevde både forsoning og ny tro etter dramatiske år med sykdom og alkoholproblemer. I dag står de sammen i tjenesten for Guds rike.

Fant livet der han minst ventet det

Guds ord kan møte mennesker på de rareste plasser. Muslimen fra Kirgisistan var langt nede da han fant en bit av Markusevangeliet.

Han var på et offentlig toalett da det skjedde. Noen boksider som lå på gulvet, fanget oppmerksomheten. Han plukket dem opp og begynte å lese.

Mannen tok sidene med hjem. Ordene traff ham i hjertet, men gjorde ham også frustrert. Han ville lese mer, men kunne ikke, for teksten hadde verken begynnelse eller slutt.

Han svelget stoltheten og oppsøkte en lokal baptist, som var den eneste kristne han kjente til.

– Jeg hatet denne baptisten og alle andre kristne. Ja, jeg hadde enda til prøvd å drepe ham, sier han og forteller at han kastet stein på baptisten fra et stillas der han jobbet som bygningsarbeider.

I dag er mannen pastor i en menighet. Han klarer ikke la være å smile når han forteller om stedet Gud møtte ham.

– At Gud kunne møte meg på et toalett, er et stort paradoks, ja en helt svimlende tanke. For meg som nidkjær muslim var jo dette et urent sted.

Livet hans da dette skjedde, var likevel lite å smile av. Han hadde livstruende leverkreft og et stort alkoholproblem. Kona hadde tatt med seg barna og forlatt ham, fordi han mishandlet henne.

Baptisten tok vel imot ham, da muslimen banket på døren.

– Gud er kjærlighetens og nådens Gud, sa baptisten og gav mannen en russisk bibel.

– Jeg leste hele Bibelen, for jeg ville vite hvem Gud er, forteller mannen og tilføyer:

– Underveis viste Gud meg også hvem jeg selv var.

En morgen han våknet i bakrus, kjente han et intenst behov for å få Guds tilgivelse.

– Jeg følte jeg kom til å dø, hvis Gud ikke tilgav meg, forteller han.

Da han senere leste i Bibelen om hvordan Gud hadde reddet Israelsfolket, fikk han nytt håp for sin egen familie.

– Kunne Gud redde et helt folk, kunne han redde oss også.

Bibelselskapet møter ekteparet en sen kveld på konas kontor i bedriften hun leder. Hun har sittet stille og lyttet til ekte-mannens fortelling.

– Da jeg hørte at han var blitt kristen, ble jeg først sint. Han hadde påført meg så

mye smerte. Jeg følte han slapp altfor billig, hvis han kunne si han var kristen, be om tilgivelse og legge alt bak seg, sier hun.

Etter hvert som tiden gikk, merket hun at kristentroen ikke bare var et blaff. Han var virkelig blitt en ny mann.

– Vi bestemte oss for å prøve igjen og jeg kom selv til tro.

I dag står de sammen i tjenesten for Guds rike. Begge forteller at de er blitt helbredet fra alvorlige kreftdiagnoser.

– Flere i kirken vår har også opplevd helbredelser, sier han og forteller om en hverdag der under ikke er uvanlig.

– Ofte er vi fulle av undring over alt som skjer. Mange, spesielt eldre, har for eksempel møtt Jesus i drømmer. De vet hva som står i Koranen om Jesus, og forstår hvem han er, når de ser ham kledd i hvitt. ●

Traumelindring

Det kirgisiske bibelselskapet begynte å gi tilbud om traumelindring for fem år siden. Det har invitert kvinner fra sitt eget land og nabolandene til konferanser og kurs.

Nå planlegges også det første kurset i traumelindring for menn, for også kristne menn opplever forfølgelse. Gjennom Bibelselskapets kurs i traumelindring og boken *Du er ikke alene* får de hjelp til å finne styrke, håp og identitet i Bibelens kvinner.

– De retter ryggen og tør å si sin mening, forteller **Albina Fedyanina** (bildet).

Julekort med juleevangeliet!

Det nærmer seg jul, og som vanlig blir det mulig å bestille vakre tradisjonelle julekort med juleevangeliet.

Kortet står pent på en hylle eller et bord, og når man åpner kortet ser man et klassisk kristent julemotiv: Maria, Josef og Jesus-barnet i krybben. I år finnes kortet i følgende farger og målformer/språk: Bokmål: Rødt. Nynorsk: Blå og rød. Nord-samisk: Grønn og blå.

Kortene leveres i pakker med 5 kort og konvolutter. Det følger en giro med forsendelsen, og man kan gi så mye man ønsker for kortene, men vi anbefaler en gave på 175 kroner per pakke med kort og konvolutter.

Du kan enkelt bestille ved å fylle ut den vedlagte bestillingsslippen og legge den i nærmeste postkasse. Eller du kan ringe vår giverservice tlf. **479 76 470** (kl. 09–15 hverdager), eller sende en e-post til giver@bibel.no (husk å oppgi målform / språk, ønsket farge, postadresse og telefonnummer).

Tidslinjen

Tidslinjen er en samling på 52 utvalgte bibelfortellinger, illustrert og ordnet kronologisk fra skapelsen til «ny himmel og ny jord».

Den brukes i skole og kirke for å gi barn og unge sammenheng i Bibelens store fortelling, og finnes som digital ressurs med bilder og opplesning på tidslinjen.no.

I tillegg finnes materiell som lærerveiledning, aktivitetshefte og store bannere.

«Vi er Den norske kirke på tegnspråk»

Når Guds ord og de bibelske fortellingene nå er oversatt til tegnspråk, er resultatet mer enn et pedagogisk verktøy – det er språkpolitikk, kulturarv og trosopplæring i ett.

Døveprost **Linda Berntzen Bhuller** (t.v.) og trosopplærer **Marianne Kolvik** (t.h.) viser fram illustrasjonen av Babels tårn i koret på Døvekirken på Fagerborg i Oslo. Prosjektet gjør Bibelens fortellinger tilgjengelige på norsk tegnspråk, og er et viktig bidrag til både trosopplæring, språk og kulturarv i døvemiljøet.

I Oslo Døves Menighet har trosopplærer **Marianne Kolvik** og døveprost **Linda Berntzen Bhuller** ledet arbeidet med å over-sette Bibelselskapets «Tidslinjen» til norsk tegnspråk.

– Vi er den eneste kirken i Norden som er spesielt organisert for døve, kanskje den eneste i verden, sier døveprosten. Som tidligere tegnspråktolk og utdannet teolog gir det henne et dobbelt blikk: på preste-gjerningen – og på språket som bærer troen.

Marianne Kolvik har vært trosopplærer i over ti år:

– Jeg brenner for at hørselshemmede barn og unge skal få tilgang til Guds ord. Mamma sa dessuten alltid at jeg passer som lærer – og her er jeg, som lærer i kirken.

Hvorfor tegnspråk er uerstattelig

– Det er to perspektiver på det å være döv: Det medisinske, der man prøver å «repa-rere» hørselen med implantater eller høre-apparat. Og det språklige, der døve og tegnspråklige utgjør en egen språkminoritet med en unik kultur, historie og identitet, forklarer hun.

De fleste hørselshemmede mister mye i den hørende verden, og for dem er tegn-språk veldig viktig. Det støtter barn med forsinket språkutvikling, og det visuelle gjør læring og minne sterkere.

Tidslinjen som bro mellom miljøer

Da Kolvik oppdaget Tidslinjen, så hun en sjelden mulighet:

– Mange hørselshemmede går nå integrert i ordinære skoler. Vi vet ikke alltid hvem de er, og de kjenner ofte ikke oss. I slike klasser kan Tidslinjen inkludere både hørende og hørselshemmede fordi den har lyd og tekst – og nå også tegnspråk.

Oversettelse er ikke en «teknisk øvelse», understreker hun:

– Du velger tegn som du velger ord, med tanke på målgruppe og nivå, fra barn til voksne.

Fra «gullalder» til fragmentering

Kolvik vokste opp i det hun kaller tegnspråkets «gullalder»:

– Jeg har badet i tegnspråk, sier hun.

Slik er det ikke i dag. Døveskolene er lagt ned. Idrett og sosiale møteplasser på tegnspråk er blitt færre. Døvekirken er en av de få tegnspråklige møteplassene som er igjen – med ansvar for kulturarv og språkutvikling.

– Det som gjør vondt? Kolvik nøler ikke:

– Man tenker at CI (implantat) og teles-lynge er god tilrettelegging. Men CI tar inn alle lyder samtidig – stolknirk, dører som smeller, mange stemmer. Det er slitsomt. Du blir fort utmattet.

– Språk kan ikke erstattes av teknikk. I min lokale menighet fikk jeg høre: «Vi har teles-lynge – det fungerer fint.» Men vi må se på dette språklig: Tegnspråk er selve nøkkelen til inkludering, sier hun.

Språk, identitet – og å huske Bibelen

– Hvilken fortelling fra Tidslinjen har gjort sterkest inntrykk?

– Kanskje Babels tårn, svarer Kolvik.

– Den historien handler om språk og om språkkulturer som lever side om side. Det kjenner vi på hver dag.

Bibeloversettelse

Hele Bibelen mangler fortsatt på tegnspråk. Døvekirken har i samarbeid med Bibel-selskapet oversatt noe.

– Vi jobber videre – men penger og riktig kompetanse er utfordringen. Vi må nok tenke prosjektvis, samle inn penger og gjøre litt og litt.

– Men målet står fast: Døve skal ha sin bibel. Luther mente at alle skulle få tilgang til Guds ord på sitt eget språk – da må Bibelen også være tilgjengelig på tegn-språk.

Det som skurrer i storsamfunnet

Tidslinjen har blitt en konkret døråpner – i kirkerommet, i klasserommet og i hjemm-ene. Den senker terskelen for hørende og hørselshemmede som vil lære sammen.

– Dette ansvaret skulle storsamfunnet tatt, men vi har begynt. Kanskje inspirerer det flere til å oversette mer. Vi er verken naive eller resignerte. Vi bygger språk, identitet og tro, ett tegn av gangen, sier Bhuller. ●

JULEGAVETIPS

Min julefest

INGELIN RØSSLAND

En bok som passer for de unge: Les om julens historie, tradisjoner og skikker – med opp-skrifter, aktiviteter, lister og plass til notater. En personlig guide til å skape en meningsfull jul; en minnebok du vil ta fram igjen neste år. Illustrert av Bjørk Bjarkadottir.

Kr 399,-

Kan kjøpes i din lokale bokhandel eller på **bibel.no**

 Verbum

www.verbumforlag.no

Foto: Kari Fure

Behovet for bibler er stort!

I Usbekistan og nabolandene er det stort behov for nytestamenter, både på russisk, usbekisk og kirgisisk. Barnebibler og bibler med stor skrift er særlig etterspurt.

Et nytestamente koster kr 87.

Gi din gave på den vedlagte giroen,

eller på **VIPPS 828570**

Bibelgaven

Bibelselskapets misjonsarbeid